

*Корньова Вікторія Юрївна,
здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня;
Сухорукова Анна Леонідівна,
к. н. з держ. упр., доцентка, доцентка кафедри менеджменту,
бізнесу та адміністрування
Миколаївський національний аграрний університет*

УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВИХ МЕХАНІЗМІВ СТИМУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ

Туристично-рекреаційна сфера є важливим сектором економіки, що сприяє створенню робочих місць, розвитку регіонів та наповненню бюджетів різних рівнів. В умовах сучасних економічних викликів і повоєнного відновлення України особливого значення набуває формування ефективної системи податкового стимулювання цієї галузі. Саме тому дослідження сучасних проблем оподаткування та визначення напрямів його вдосконалення є актуальним завданням.

Для подальшого розвитку туристично-рекреаційної сфери в Україні необхідно враховувати не лише сучасні економічні умови, а й особливості податкової системи, яка безпосередньо впливає на фінансові результати підприємств галузі. Чинна система оподаткування включає загальнодержавні та місцеві податки і збори, що мають важливе значення для функціонування туристичного бізнесу.

Оскільки туристична діяльність охоплює готелі, туристичні агентства, ресторани, рекреаційні комплекси та інші напрями, доцільно чітко визначати податкове навантаження для кожного з них [1]. До основних платежів належать податок на прибуток, ПДВ, податок на доходи фізичних осіб, військовий збір, єдиний соціальний внесок, туристичний збір та плата за землю. Для окремих суб'єктів також можуть застосовуватися акцизний, екологічний податок, рентна

плата та податок на нерухоме майно [1]. Аналіз чинних податків дає можливість оцінити їх вплив на розвиток галузі та виявити проблеми надмірного податкового навантаження, тому вдосконалення податкового стимулювання туристично-рекреаційної сфери є важливою умовою підвищення конкурентоспроможності України та забезпечення сталого розвитку галузі.

Комплексна система фінансово-податкового регулювання рекреаційної галузі базується на наступних ключових механізмах:

- застосуванні фіскальних стимулів (зокрема податкових преференцій) для суб'єктів готельно-туристичного бізнесу, що гармонійно поєднується з екологічним оподаткуванням як інструментом забезпечення раціонального природокористування;

- державній підтримці інноваційного розвитку туристичної інфраструктури за рахунок механізмів цільового фінансування, державних інвестицій та грантових програм;

- активізації кредитно-інвестиційних інструментів, що реалізується через програми пільгового кредитування для рекреаційних підприємств малого і середнього бізнесу, а також шляхом формування сприятливого інституційного середовища для залучення іноземного капіталу [2].

В умовах сучасних викликів та подальшого повоєнного відновлення України податкове стимулювання має бути просторово-диференційованим, надаючи тимчасові податкові канікули постраждалим і деокупованим регіонам для швидкої розбудови їхньої інфраструктури. Лише поєднання цільових податкових пільг та прозорого інвестиційного клімату дозволить перетворити рекреаційну сферу на дієвий інструмент не лише макроекономічного зростання, а й масштабної психологічної реабілітації громадян.

Податкове стимулювання туристично-рекреаційної сфери має враховувати відмінності між регіонами, адже громади мають різний рівень розвитку інфраструктури, інвестиційної привабливості та економічного потенціалу [3]. В Україні доцільно застосовувати зниження ставок податку на прибуток, ПДВ і місцевих податків для підприємств, що працюють у сфері соціально

орієнтованого туризму [3]. Такі пільги допоможуть зменшити фінансове навантаження на малий і середній бізнес, а також сприятимуть легалізації діяльності у туристичній сфері.

Податкові канікули для новостворених підприємств можуть стимулювати відкриття нових туристичних об'єктів, розвиток сервісів та створення робочих місць у громадах; крім цього, податкові стимули заохочують інвесторів вкладати кошти у модернізацію туристичної інфраструктури, розвиток екотуризму та збереження культурної спадщини [3].

Досвід інших країн показує, що поєднання податкових пільг із субсидіями та пільговими кредитами дає кращий економічний результат [3].

Податкове стимулювання туристично-рекреаційної сфери має стати важливим інструментом підтримки підприємництва, інвестиційної активності та розвитку територіальних громад. Ефективна податкова політика повинна поєднувати помірне податкове навантаження, регіональний підхід і підтримку соціально значущих туристичних проєктів. Прозора та стабільна податкова політика також підвищить довіру бізнесу й сприятиме довгостроковим інвестиціям у галузь.

Список використаних джерел:

1. Славінський О., Лелеченко А. Напрями вдосконалення правового та фінансового механізмів державного регулювання рекреаційної сфери. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2024. № 8. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.8.6>.

2. Штиршов О., Антонова Л., Сухорукова А. Податкова культура в системі реалізації ефективної податкової політики: фокус на цифровізацію. *Інвестиції: практика та досвід*. 2026. № 2. С. 322-328. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2026.2.322>.

3. Коваль О. Фінансово-економічні механізми стимулювання розвитку солідарного туризму в Україні. *Сталий розвиток економіки*. 2025. №6 (57). DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-37>.